

Sygn. akt XIII Ns 173/09

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lipca 2015 roku

Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku w XIII Wydziale Cywilnym

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Hanna Thomas

Protokolant: sekr. sąd. Magda Lihs

po rozpoznaniu w dniu 2 lipca 2015 roku w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z wniosku A. S., M. B., B. P.

z udziałem J. J., M. J. (1) i H. J.

o dział spadku

I. ustala, że w skład spadku po Z. J. wchodzi:

- a) prawo własności nieruchomości położonej w G., dla którego to prawa Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) tj. prawo o wartości 4 701 000,00 złotych,
- b) wierzytelności wobec (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. z tytułu: oszczędnościowej książeczki obiegowej o numerze (...), oszczędnościowej książeczki obiegowej o numerze (...), oszczędnościowej książeczki obiegowej o numerze (...), oszczędnościowej książeczki mieszkaniowej o numerze (...)- (...) (...), oszczędnościowej książeczki mieszkaniowej o numerze (...)- (...) (...)i oszczędnościowej książeczki mieszkaniowej o numerze (...)- (...)(...),

który to spadek, zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z dnia 10 lipca 2008 roku wydanym w sprawie XIII Ns 794/08 dziedziczą z dobrodziejstwem inwentarza: M. J. (1) (brat spadkodawcy), J. J. (brat spadkodawcy) i H. J. (siostra spadkodawcy) - każde z rodzeństwa po 1/4 części spadku oraz A. S. (bratanica spadkodawcy), M. B. (bratanica spadkodawcy) i B. P. (bratanica spadkodawcy) – każda z bratanic po 1/12 części spadku;

II. ustala, że wnioskodawczyni A. S. dokonała spłaty długów spadkowych po Z. J. w kwocie 4627,40 złotych;

III. dokonuje działu spadku po Z. J. w ten sposób, że:

- a. wnioskodawczyniom A. S., M. B. i B. P. przyznaje do ich majątków osobistych udział w wysokości po 1/3 części prawa własności nieruchomości stanowiącej działkę o numerze (...) oraz projektowane działki o numerach (...), powstałe na skutek podziału działki o numerze (...), zgodnie z projektem podziału nieruchomości sporządzonym przez biegłego sądowego K. C. znajdującym się na k. 698 akt sprawy;
- b. uczestnikowi J. J. przyznaje do jego majątku osobistego prawo własności nieruchomości stanowiącą projektowane działki o numerach (...), powstałe na skutek podziału działki o numerze (...), zgodnie z projektem podziału nieruchomości sporządzonym przez biegłego sądowego K. C. znajdującym się na k. 698 akt sprawy;

c. uczestnikowi M. J. (1) przyznaje do jego majątku osobistego prawo własności nieruchomości stanowiącą działkę o numerze (...) i projektowane działki o numerach (...), powstałe na skutek podziału działki o numerze (...), zgodnie z projektem podziału nieruchomości sporządzonym przez biegłego sądowego K. C. znajdującym się na k. 698 akt sprawy;

d. uczestniczce H. J. przyznaje do jej majątku osobistego prawo własności nieruchomości stanowiącą działkę o numerze (...) oraz projektowane działki o numerach (...), powstałe na skutek podziału działki o numerze (...), zgodnie z projektem podziału nieruchomości sporządzonym przez biegłego sądowego K. C. znajdującym się na k. 698 akt sprawy;

e. uczestnikowi J. J. i uczestnikowi M. J. (1) przyznaje do ich majątków osobistych prawo własności nieruchomości stanowiącej działkę o numerze (...) w udziałach wynoszących odpowiednio po 60/100 części i 40/100 części;

f. przyznaje stronom prawo własności nieruchomości stanowiącej projektowaną działkę o numerze (...), powstałą na skutek podziału działki o numerze (...), zgodnie z projektem podziału nieruchomości sporządzonym przez biegłego sądowego K. C. znajdującym się na k. 698 akt sprawy, w ten sposób, że: wnioskodawczyniom A. S., M. B. i B. P. przyznaje do ich majątków osobistych udziały po 1/12 części prawa oraz uczestnikom: J. J., M. J. (1) i H. J. do ich majątków osobistych udziały po 1/4 części prawa;

g. przyznaje stronom wierzytelności opisane w punkcie Ib postanowienia w ten sposób, że: wnioskodawczyniom A. S., B. P. i M. B. do ich majątków osobistych – każdej z wnioskodawczyń w udziale po 1/12 części oraz uczestnikom J. J., M. J. (1) i H. J. do ich majątków osobistych – każdemu z uczestników w udziale po 1/4 części;

II. integralną częścią postanowienia czyni projekt podziału nieruchomości sporządzony przez biegłego sądowego K. C. znajdujący się na k. 698 akt sprawy;

III. oddala wniosek M. J. (1) o rozliczenie nakładów na nieruchomość opisaną w punkcie 1a niniejszego postanowienia;

IV. zasądza od uczestniczki H. J. na rzecz uczestnika M. J. (1) kwotę 11 152,00 złote tytułem spłaty udziału uczestnika M. J. (1) w spadku, płatną w terminie 1 roku od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia wraz z odsetkami ustawowymi w razie opóźnienia w płatności;

V. zasądza na rzecz uczestnika M. J. (1) od :

a) wnioskodawczyni B. P. kwotę 11 299,33 złotych,

b) wnioskodawczyni M. B. kwotę 11 299,33 złotych,

c) wnioskodawczyni A. S. kwotę 11 299,34 złotych

tytułem spłaty udziału uczestnika M. J. (1) w spadku, przy czym każda z tych kwot płatna w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia wraz z odsetkami ustawowymi w razie opóźnienia w płatności;

VI. zasądza od uczestniczki H. J. na rzecz wnioskodawczyni A. S. kwotę 1156,85 złotych tytułem zwrotu spłaconych przez wnioskodawczynię długów spadkowych w terminie 1 roku od dnia uprawomocnienia się postanowienia wraz z odsetkami ustawowymi w razie opóźnienia w płatności;

VII. zasądza od uczestnika M. J. (1) na rzecz wnioskodawczyni A. S. kwotę 1156,85 złotych tytułem zwrotu spłaconych przez wnioskodawczynię długów spadkowych w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia wraz z odsetkami ustawowymi w razie opóźnienia w płatności;

VIII. umarza postępowanie w zakresie cofniętego wniosku;

IX. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku na rzecz adw. K. P. kwotę 8856,00 złotych tytułem udzielonej z urzędu pomocy prawnej uczestniczce H. J., zawierającej podatek VAT w wysokości 23%;

X. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku na rzecz r.pr. P. U. kwotę 8856,00 złotych tytułem udzielonej z urzędu pomocy prawnej uczestnikowi J. J., zawierającej podatek VAT w wysokości 23%;

XI. oddala wniosek wnioskodawczyń o zasądzenie od uczestników kosztów zastępstwa procesowego w sprawie;

XII. kosztami sądowymi obciąża strony w ten sposób, że wnioskodawczynie A. S., M. B. i B. P. ponoszą koszty w udziale po 1/12 części każda z nich, a uczestnicy J. J., M. J. (1) i H. J. po 1/4 części każde z nich, przy czym szczegółowe wyliczenie kosztów pozostawia referendarzowi sądowemu.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

Sygn. akt XIII Ns 173/09

UZASADNIENIE

W dniu 15 stycznia 2015 roku wnioskodawczynie wniosły o dokonanie działu spadku po Z. J.. Wskazały, że w skład spadku wchodzi nieruchomość rolna, objęta księgą wieczystą o numerze (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku. Ponadto wskazały, że w skład masy spadkowej wchodzi należności pieniężne na rzecz (...) S.A. w (...) Bank S.A. (k. 1-3).

Do podziału zostały ponadto zgłoszone wierzytelności spadkodawcy Z. J. wobec (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. z tytułu oszczędnościowych książeczek obiegowych i oszczędnościowych książeczek mieszkaniowych.

Wszyscy uczestnicy postępowania domagali się fizycznego podziału nieruchomości objętej wnioskiem.

Odnosnie wierzytelności wobec (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. wnioskodawczynie domagały się przyznania stronom wierzytelności w udziałach, wobec faktu, że część wierzytelności dotyczyła książeczek mieszkaniowych, z którymi związane jest prawo do premii o nieokreślonej wysokości. Uczestnik M. J. (1) wnosił natomiast o przyznanie stronom konkretnych wierzytelności (k. 1242, k. 1244).

W toku postępowania sporządzono 7 projektów podziału nieruchomości. Strony ostatecznie strony zgodziły się co do tego, że podział powinien nastąpić na podstawie 7 projektu podziału, znajdującego się na k. 698 akt.

Stanowiska stron zostały sprecyzowane w sposób ostateczny na rozprawie w dniu 2 lipca 2015 roku (k. 1502) i prezentowały się następująco:

1. Wnioskodawczynie A. S., M. B. i B. P. domagały się przyznania im udziału w wysokości po 1/3 części prawa własności nieruchomości stanowiącej działkę o numerze (...) oraz projektowanych działkach o numerach (...), powstałych na skutek podziału działki o numerze (...).

2. Uczestnik J. J. domagał się przyznania prawa własności nieruchomości stanowiącą projektowane działki o numerach (...), powstałe na skutek podziału działki o numerze (...).

3. Uczestnik M. J. (1) domagał się przyznania prawa własności nieruchomości stanowiącą działkę o numerze (...) i projektowane działki o numerach (...), powstałe na skutek podziału działki o numerze (...).

4. Uczestniczka H. J. domagała się przyznania jej bądź prawa własności nieruchomości stanowiącej działkę o numerze (...) i projektowane działki o numerach (...), bądź projektowane działki i numerach (...) wraz z działką o numerze (...).
5. Uczestnicy J. J. i M. J. (1) wnieśli o przyznanie im prawa własności nieruchomości stanowiącej działkę o numerze (...) w udziałach wynoszących odpowiednio po 60/100 części i 40/100 części.
6. Strony wносиły ponadto o przyznanie im prawa własności nieruchomości stanowiącej projektowaną działkę o numerze (...), powstałą na skutek podziału działki o numerze (...) w ten sposób, że: wnioskodawczyniom A. S., M. B. i B. P. zostaną przyznane udziały po 1/12 części prawa oraz uczestnikom: J. J., M. J. (1) i H. J. przyznane udziały po 1/4 części prawa.

Uczestniczka H. J. domagała się przyznania jej w pierwszej kolejności działek o numerach (...) podnosząc, że ma ona zamiar prowadzić tam działalność uprawną i zbudować dom. Wskazywała, że ma silny emocjonalny związek ze wschodnią częścią nieruchomości, ponieważ niegdyś uprawiała tam warzywa i owoce. Podnosiła ponadto, że opiekowała się obłożnie chorą matką uczestników M. J. (2) i spadkodawcą. Podkreślała, że wschodnią część nieruchomości wyznaczyli jej rodzice, za zgodą spadkodawcy. Zależało jej również na tym, aby jej sąsiadem był J. J. (k. 640). Ewentualnie wносиła o przyznanie jej działek o numerach (...) wraz z działką o numerze (...). W toku postępowania oświadczyła, że nie brała pod uwagę tego, że może na nią zostać nałożony obowiązek spłaty i nie jest na to przygotowana (k. 1563).

Wszystkie strony za wyjątkiem M. J. (1) oświadczyły, że nie domagają się spłat z tytułu podziału nieruchomości objętej wnioskiem, jeżeli takie spłaty miałyby nastąpić na ich rzecz. Uczestnik M. J. (1) oświadczył, że domaga się dopłat od wszystkich stron, za wyjątkiem uczestnika J. J. (k. 1502).

Wnioskodawczyni A. S. zgłosiła do rozliczenia spłacone przez nią długi spadkowe po Z. J. w łącznej kwocie 4627,40 złotych. Początkowo domagała się zasądzenia z tego tytułu na jej rzecz od każdego z uczestników kwoty po 1156,85 złotych (k. 669-670). Ostatecznie wnioskodawczyni cofnęła wniosek o rozliczenie spłaconych długów w odniesieniu do uczestnika J. J., podtrzymując wniosek w stosunku do uczestników M. J. (1) i H. J..

Wnioskodawczynie cofnęły wniosek w zakresie żądania zaliczenia w skład masy spadkowej należności pieniężnych na rzecz (...) S.A. w (...) Bank S.A.(k. 809).

Uczestnicy wyrazili zgodę na cofnięcie wniosku co do powyższych żądań.

Uczestniczka H. J. oraz uczestnik M. J. (1) wnosili o wyłączenie ze sprawy kwestii rozliczenia długów spadkowych po spadkodawcy podnosząc, że nie zostały wyjaśnione wszystkie okoliczności związane z rzekomymi długami (k. 680).

Uczestnik M. J. (1) zgłosił do rozliczenia nakłady dokonane przez niego w latach 1979-2008 na nieruchomość objętą wnioskiem w kwocie 53 600,00 złotych i zasądzenie od wnioskodawczyń i uczestników odpowiednio kwot odpowiadających ich udziałom w spadku (k. 738, 776-777).

Postanowieniem z dnia 6 marca 2014 roku Sąd ustanowił dla uczestniczki H. J. pełnomocnika z urzędu będącego adwokatem (k. 1078).

Postanowieniem z dnia 2 czerwca 2014 roku Sąd oddalił wniosek uczestniczki H. J. o zawieszenie postępowania w sprawie do czasu zakończenia egzekucji komorniczej Km 3861/12 (k. 1159).

Postanowieniem z dnia 2 czerwca 2014 roku Sąd ustanowił dla uczestnika J. J. pełnomocnika z urzędu będącego radcą prawnym (k. 1078).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawca Z. J. zmarł 1 marca 2008 roku. Spadek po nim dziedziczą: M. J. (1) (brat spadkodawcy), J. J. (brat spadkodawcy) i H. J. (siostra spadkodawcy) - każde z rodzeństwa po 1/4 części spadku oraz A. S. (bratanica spadkodawcy), M. B. (bratanica spadkodawcy) i B. P. (bratanica spadkodawcy) – każda z bratanic po 1/12 części spadku.

(dowód: postanowienie Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z dnia 10.07.2008 r. w sprawie XIII Ns 794/08 k. 11)

W chwili śmierci Z. J. był właścicielem nieruchomości położonej w G., dla którego to prawa Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), składającej się z działek o numerach: 216/4, 216/5, 216/6, 216/7, 216/12 i 216/13.

(d owód: okoliczności bezsporne, a ponadto spis inwentarza k. 16-20, wypis z rejestru gruntów k. 61, akta księgi wieczystej o numerze (...))

Przeznaczenie nieruchomości w planie zagospodarowania przestrzennego G. określono jako strefa mieszana usługowo – mieszkaniowa, funkcje wydzielone niechronione oraz drogi i ulice zbiorcze.

(d owód: okoliczność bezsporna, a ponadto wypis i wyrys z planu miejscowego k. 65-77, uchwała nr XVI/231/11 Rady Miasta G. z dnia 25 sierpnia 2011 roku k. 535-547)

Nieruchomość objęta wnioskiem jest zabudowana (projektowana działka o numerze (...)). Na nieruchomości posadowiono dom mieszkalny oraz budynki gospodarcze. Jeden z budynków gospodarczych został zaadoptowany na cele mieszkalne. Adaptacji tego budynku dokonał na własny koszt uczestnik M. J. (1). W latach 1979 - 2008 uczestnik dokonał na tej części nieruchomości szeregu prac. Uczestnik M. J. (1) zajął budynek gospodarczy jeszcze za życia rodziców uczestników, a następnie korzystał z tej części nieruchomości wraz z rodziną aż do śmierci spadkodawcy. Uczestnik nadal zajmuje tę część nieruchomości. Zaadoptowany budynek stanowi jego centrum życiowe, uczestnik nie ma innego prawa do nieruchomości. Wszystkie strony miały świadomość, że M. J. (1) dokonuje nakładów na nieruchomość, korzysta z niej w celu zaspokojenia swoich potrzeb mieszkaniowych oraz jego rodziny. Nigdy żadna ze stron nie kwestionowała prawa uczestnika M. J. (1) do korzystania z tej części nieruchomości.

(d owód: okoliczności bezsporne, a ponadto spis inwentarza k. 16-20, wypis z rejestru gruntów k. 61, kopie dokumentów k. 778 – 787, zeznania wnioskodawczyni A. S. k. 43, k. 808-810, k. 1439-1440, zeznania uczestnika J. J. k. 810, k. 1440-1441, zeznania uczestniczki H. J. k. 43, k. 810-811, k. 1515-1516, zeznania uczestnika M. J. (1) k. 43, 811-812, k. 859-858, k. 1440)

W 1972 roku rodzice uczestników oraz spadkodawca zawarli umowę o dożywocie, na mocy której zobowiązali Z. J., by wydzielił z nieruchomości objętej wnioskiem dla rodzeństwa (w tym H. J.) działki budowlane. Uczestnicy występowali z powództwami przeciwko spadkodawcy o nakazanie złożenia oświadczenia woli i o nakazanie spełnienia zobowiązania zawartego w umowie o dożywocie. Powództwa w tych sprawach zostały oddalone.

(d owód: okoliczność bezsporna, a ponadto kopia umowy dożywocia z dnia 11 lica 1972 roku k. 1523 – 1524, kopia wyroku częściowego z dnia 29 stycznia 2008 roku Sądu Okręgowego w Gdańsku w sprawie o sygn. akt IC 1463/06 k. 1525, opinia k. 1539-1541, uzasadnienie orzeczenia w sprawie Sądu Okręgowego w Gdańsku w sprawie o sygn. akt IC 1463/06)

Na nieruchomości objętej wnioskiem do 1985 roku wraz z rodzicami mieszkała uczestniczka H. J.. Uczestnika do 2002 r. opiekowała się obłożnie chorą matką uczestników M. J. (2). H. J. mieszkając na nieruchomości pracowała przy uprawie roli. Wyprowadziła się z nieruchomości kiedy otrzymała własne mieszkanie w G., około 30 lat temu. Przez jakiś czas po wyprowadzeniu się z nieruchomości uprawiała na wschodniej części nieruchomości owoce i warzywa. Plony z tej uprawy zatrzymywała dla siebie i swojej rodziny. Zaprzestała uprawy kilkanaście lat temu. Po śmierci matki

uczestniczka rzadziej bywała na nieruchomości, a od śmierci spadkodawcy w 2008 roku na nieruchomości pojawiała się sporadycznie. Uczestniczka utrzymuje poprawne kontakty z braćmi - uczestnikami J. J. i M. J. (1).

Uczestniczka H. J. ma orzeczony umiarkowany trwały stopień niepełnosprawności. Cierpi między innymi na niedosłuch. Pobiera emeryturę w kwocie ok 900 złotych miesięcznie netto. Mieszka razem z chorym synem, który otrzymuje 400 złotych renty. Wspólnie prowadzą gospodarstwo domowe. Nie ma żadnych oszczędności. Uczestniczka korzystała z pomocy opieki społecznej.

(d owód: orzeczenie z dnia 5 października 1998 roku k. 764, zeznania uczestnika J. J. k. 810, k. 1440-1441, zeznania uczestniczki H. J. k. 43, k. 810-811, k. 1515-1516, zeznania uczestnika M. J. (1) k. 43, 811-812, k. 859-858, k. 1440, potwierdzenie okresu pracy w gospodarstwie rolnym k. 1503, k. 1542, zaświadczenie z dnia 8 lutego 1994 roku k. 1529, karta informacyjna k. 1530, zaświadczenie lekarskie k. 1531, wypis orzeczenia z dnia 25 maja 1995 roku k. 1532, wniosek z dnia 8 grudnia 1994 r. k. 1533, zaświadczenie lekarskie k. 1534, k.1535, k. 1537, k. 1538, zaświadczenie k. 1536, zeznanie świadka k. 1543-1544, zaświadczenie ZUS z dnia 26 stycznia 2015 roku k. 1406, zajęcie wierzytelności i prawa z dnia 21 stycznia 2014 roku k. 1405, dowody opłat k. 1407-1408, zaświadczenie lekarskie k. 1409, zaświadczenie o stanie zdrowia k. 1410, zaświadczenia lekarskie k. 1411-1412, decyzja nr (...) z dnia 11 lutego 2015 roku k. 1413, skierowanie MOPS z dnia 5 lutego 2015 roku k. 1414)

Miesięczny dochód wnioskodawczynie A. S. wynosi ok. 1200 złotych netto. Wnioskodawczynie prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z mężem. Nie jest w stanie z otrzymywanych dochodów poczynić oszczędności. Posiada nieruchomość lokalową, która nie jest obciążona hipoteką. Dochód pozostałych wnioskodawczyń jest niewiele wyższy.

Wnioskodawczynie zamierzają sprzedać przyznaną im nieruchomość.

(d owód: zeznania wnioskodawczynie A. S. k. 43, k. 808-810, k. 1439-1440)

Miesięczny dochód uczestnika J. J. to ok. 1000 złotych oraz tantiemy w kwocie 150 złotych rocznie. Uczestnik mieszka i utrzymuje się sam. Zamierza dokonać sprzedaży przyznanej mu nieruchomości lub podarować ją córce.

(d owód: zeznania uczestnika J. J. k. 810, k. 1440-1441)

Wartość rynkowa prawa własności nieruchomości objętej wnioskiem według stanu na dzień 1 marca 2008 roku, z pominięciem nakładów dokonanych na nieruchomość uczestnika M. J. (1), i cen aktualnych to kwota 4 701 000,00 złotych.

Wartość rynkowa prawa własności poszczególnych działek według stanu i cen aktualnych jak powyżej to następujące kwoty:

- działka o numerze (...) – 153 000,00 złotych,
- działka o numerze (...) – 148 000,00 złotych,
- działka o numerze (...) – 118 000,00 złotych,
- działka o numerze (...) – 176 000,00 złotych,
- działka o numerze (...) – 600 000,00 złotych,
- działki o numerach (...) - 745 000,00 złotych,
- działki o numerach (...) – 920 000,00 złotych,
- działki o numerach (...) - 930 000,00 złotych,

- działki o numerach (...) – 911 000,00 złotych.

(dowód: opinie biegłej S. K. znajdujące się na kartach: k. 1160-1161, 1170-1172, 1264-1270, k. 1274, **k. 1317-1388**, k. 1513-1514)

Spadkodawca w chwili śmierci posiadał również wierzytelności wobec (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. z tytułu: oszczędnościowej książeczki obiegowej o numerze (...), oszczędnościowej książeczki obiegowej o numerze (...), oszczędnościowej książeczki obiegowej o numerze (...), oszczędnościowej książeczki mieszkaniowej o numerze (...)- (...) -99, oszczędnościowej książeczki mieszkaniowej o numerze (...) - (...) -99 i oszczędnościowej książeczki mieszkaniowej o numerze (...) - (...) -12.

(okoliczność bezsporna, a ponadto informacja (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. z dnia 13 marca 2015 roku k. 1461,)

Wnioskodawczyni A. S. dokonała spłaty długów spadkowych po Z. J. w kwocie 4627,40 złotych.

(dowód: zeznania wnioskodawczyni A. S. k. 808-810, pismo (...) M. K. w O. z dnia 30 stycznia 2012 r. k. 671, kopia nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego w Mikołowie z dnia 18 listopada 2005 roku wydanego w sprawie o sygn. akt VI Ns 5701/05 k.672, pismo (...) M. K. w O. z dnia 5 stycznia 2012 r. wraz z załącznikami k. 673-680, kopia przelewu z dnia 10 lutego 2012 r. k. 681, kopia zawiadomienia o wszczęciu egzekucji z dnia 19 kwietnia 2012 roku k. 672, kopia przelewu z dnia 4 maja 2012 r. k. 963, postanowienie o zakończeniu postępowania egzekucyjnego k. 684, kopia pisma (...) M. K. w O. z dnia 22 sierpnia 2012 r. wraz z załącznikiem k. 690-692)

Sąd zważył, co następuje:

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o dowody z dokumentów urzędowych i prywatnych, zeznania wnioskodawczyń i uczestników oraz dowodach z opinii biegłych K. C. i S. K.. Część okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia w sprawie nie jest sporna między stronami, ewentualnie przestała być sporna w świetle przeprowadzonych dowodów, w tym zwłaszcza dowodów z dokumentów i opinii biegłych.

Dowody z dokumentów urzędowych i prywatnych zasługują na wiarę, ponieważ ich źródłem są w znacznym stopniu podmioty niepowiązane ze stronami postępowania, zaś ich autentyczność nie była kwestionowana w toku postępowania ani nie wzbudziła wątpliwości Sądu.

Wartość rynkowa nieruchomości objęta wnioskiem została ustalona w oparciu o dowody z opinii biegłej sądowej S. K.. Wszystkie opinie biegłej zostały uznane przez Sąd za wiarygodne w całości, bowiem źródłem tych dowodów jest specjalista z zakresu szacowania wartości nieruchomości, a opinie zostały sporządzone zgodnie z zasadami wiedzy i sztuki, oraz w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa. Opinie biegłej są jasne i wyczerpujące. Wskazać przy tym należy, że biegła sporządziła w toku postępowania kilkanaście opinii zarówno pisemnych jak i ustnych. Treść opinii ulegała zmianie z uwagi między innymi na wprowadzenie nowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego teren objęty wnioskiem. Ostateczne stanowisko biegłej zostało przedstawione w opinii pisemnej z dnia 23 stycznia 2015 roku, znajdującej się na kartach 1317-1388, a także w uzupełniającej ustnej opinii z dnia 18 czerwca 2015 roku (k. 1513-1514) Na szczególną uwagę zasługuje kwestia współczynnika eksperckiego zmniejszającego wartość działek o numerach (...). Biegła początkowo przyjęła współczynnik zmniejszający dla projektowanej działki o numerze (...) na poziomie 6%, ale w toku postępowania biegła dokonała zmiany stanowiska i określiła ten współczynnik na poziomie 15 %. Ostatecznie w stosunku do obu projektowanych działek został zastosowany współczynnik o tej samej wartości. W ocenie Sądu biegła w sposób racjonalny i wyczerpujący wyjaśniła zmianę jej podejścia do wyceny nieruchomości. Biegła zaprzeczyła, aby zmiana współczynnika wynikała z presji, jaką miałyby wywierać na nią uczestnik M. J. (1). Wskazała natomiast, że wynikiem zmiany było ponowne przeanalizowanie warunków nieruchomości, w tym zwłaszcza wielkości powierzchni działki zajętej przez rowy. Biegła podkreśliła, że rowy znajdujące się na działce (...) zajmują powierzchnię około 12 %, a zatem możliwe jest przyjęcie współczynnika zmniejszającego na poziomie 15 %. Taka argumentacja jest dla ocenie Sadu przekonująca. Podkreślenia wymaga, że współczynnik korygujący w

tym przypadku jest współczynnikiem stosowanym w sytuacji, gdy nie ma innej możliwości oszacowania zaistniałej sytuacji, a zatem biegły ustala go na podstawie własnego doświadczenia i przekonania. Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania ustalonych przez biegłą wartości nieruchomości.

Zeznania stron Sąd ocenił jako wiarygodne. Pozostawały one zasadniczo we wzajemnej spójności.

W zasadzie poza sporem pozostał sposób dokonania działu spadku w odniesieniu do nieruchomości gruntowej. Projekt podziału (wersja 7) znajdujący się na k. 698 akt sprawy znalazł poparcie wszystkich stron. Spór pomiędzy stronami dotyczył w zasadzie wyłącznie tego komu powinny zostać przyznane konkretne działki.

Prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób (art. 922 § 1 k.c.). Nie należą do spadku prawa i obowiązki zmarłego ściśle związane z jego osobą, jak również prawa, które z chwilą jego śmierci przechodzą na oznaczone osoby niezależnie od tego, czy są one spadkobiercami (art. 922 § 2 k.c.).

Jeżeli spadek przypada kilku spadkobiercom, do wspólności majątku spadkowego oraz do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych (art. 1035 k.c.). Do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zniesienia współwłasności, a w szczególności art. 618 § 2 i 3 k.p.c. (art. 688 k.p.c.).

Sąd z urzędu ustala skład i wartość spadku (art. 684 k.p.c.), według stanu na dzień otwarcia spadku i według cen aktualnych. Wartość przedmiotu darowizny oblicza się według stanu z chwili jej dokonania, a według cen z chwili działu spadku (art. 1042 § 2 k.c.).

Stosownie do art. 211 k.c. każdy ze współwłaścicieli może żądać, ażeby zniesienie współwłasności nastąpiło przez podział rzeczy wspólnej, chyba że podział byłby sprzeczny z przepisami ustawy lub ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem rzeczy albo że pociągałby za sobą istotną zmianę rzeczy lub znaczne zmniejszenie jej wartości. Zgodnie zaś z art. 212 § 2 k.c. rzecz, która nie daje się podzielić, może być przyznana stosownie do okoliczności jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych albo sprzedana stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego.

Pomiędzy wnioskodawczyniami a uczestnikami nie ma poprawnych relacji rodzinnych. Spór wywołany niniejszym postępowaniem przeniósł się również na osobiste kontakty stron. Istniejący konflikt i jego natężenie nie powoduje jednak przeszkody w dokonaniu podziału wspólnej nieruchomości. Z zeznań stron wynika bowiem, że konflikt ten objawia się w zasadzie w niemożności wspólnego podejmowania decyzji odnośnie spraw majątkowych.

W ocenie Sądu brak było zatem przesłanek do ustalenia, że podział fizyczny nieruchomości poprzez wyodrębnienie działek byłby sprzeczny z przepisami ustawy lub ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem rzeczy albo pociągałby za sobą istotną zmianę rzeczy lub znaczne zmniejszenie jej wartości.

Aby ustalić warianty podziału nieruchomości, biorąc przede wszystkim pod uwagę wnioski stron, Sąd dopuścił w tym postępowaniu dowody z opinii biegłego sądowego do spraw geodezji K. C.. Biegły sądowy K. C. przedstawił siedem wersji projektu podziału nieruchomości, przy czym strony zgodnie poparły 7 projekt podziału. Skoro strony zaakceptowały projekt podziału nieruchomości zaproponowany przez biegłego sądowego K. C. znajdującym się na k. 698 akt, to Sąd nie znalazł podstaw, aby dokonać podziału na podstawie któregośkolwiek z pozostałych projektów. Projekt w wersji 7 znalazł również akceptację Prezydenta Miasta G., który w trybie art. 94 ust.1 ustawy o gospodarce nieruchomościami ten właśnie projekt podziału zaopiniował pozytywnie (k. 1296-1306).

Z uwagi na dyspozycję art. 622 k.p.c. i 623 k.p.c. Sąd w niniejszym postępowaniu wziął pod uwagę w miarę możliwości interesy współwłaścicieli.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że projektowana działka o numerze (...) jest jedyną zabudowaną częścią nieruchomości. Działkę tę użytkuje od końca lat 70-tych ubiegłego wieku uczestnik M. J. (1) wraz z rodziną. Poczynił on na tej części nieruchomości szereg nakładów i uczynił z niej swoje centrum życiowe. W ocenie Sądu nie budziło zatem najmniejszych wątpliwości, że wniosek uczestnika M. J. (1) o przyznanie mu projektowanych działek o numerach

(...) (wraz z działką o numerze (...)) jest zasadny oraz racjonalny i powinien zostać uwzględniony. Wniosek ten akceptowany był ponadto przez wszystkie pozostałe strony za wyjątkiem uczestniczki H. J., która również wносиła (jako wybór ewentualny) o przyznanie jej tej części nieruchomości. Wniosek uczestniczki H. J. wobec faktu stałego i dotąd niekwestionowanego przez strony zamieszkiwania uczestnika na tej części nieruchomości nie mógł jednak zostać uwzględniony.

Uczestnik J. J. domagał się przyznania mu projektowanych działek o numerach (...). Początkowo wnosił również o przyznanie mu działki o numerze (...), jednakże po dokonaniu przez biegłą wyceny nieruchomości uczestnik mając na uwadze brak możliwości spłaty pozostałych uczestników wniósł o przyznanie mu tej nieruchomości na współwłasność z uczestnikiem M. J. (1). Żadna ze stron nie oponowała powyższemu wnioskowi. Uczestnik M. J. (1) również wyraził zgodę na taki sposób podziału nieruchomości. Sąd nie widział wobec powyższego powodów, aby nie uwzględnić wniosku stron i przyznać działki zgodnie z żądaniem uczestnika J. J..

Wnioskodawczynie początkowo deklarowały, że jest im obojętne jaką część nieruchomości otrzymają, jednakże w toku postępowania wniosły, aby w podziale przypadły im projektowane działki o numerach (...), a także działka (...), powołując się w głównej mierze na nieprawidłowe stosunki rodzinne. O przyznanie tych samych działek wnioskowała uczestniczka H. J.. Sąd przyznał wskazane działki wnioskodawczyniom na współwłasność.

Podejmując taką decyzję Sąd miał na uwadze dwie zasadnicze okoliczności.

Po pierwsze, w toku postępowania zarysował się pomiędzy stronami konflikt, który eskalował w toku procesu. Wnioskodawczynie podkreślały, że nie są w poprawnych stosunkach z uczestnikami, ponieważ nie są w stanie porozumieć się z nimi co do decyzji majątkowych, czego dowodem była również niemożność porozumienia się poza Sądem odnośnie podziału wierzytelności względem (...) S.A. Strony w toku postępowania kilkakrotnie podejmowały bezskuteczne próby pozasądowego podziału tych wierzytelności. Uczynienie zatem wnioskodawczyń właścicielkami nieruchomości sąsiadującej z jednej strony z uczestnikiem M. J. (1) a z drugiej strony z J. J. nie było w ocenie Sądu racjonalnym rozwiązaniem. Zgodne bowiem z zasadami doświadczenia życiowego jest przekonanie Sądu, że konflikt istniejący pomiędzy stronami przeniesie się na ich przyszłe stosunki sąsiedzkie. Co prawda wnioskodawczynie deklarują chęć sprzedaży nieruchomości jednakże jest to okoliczność przyszła i niepewna. Pozostanie w sytuacji jaka ukształtuje się po dokonaniu podziału może trwać przez dłuższy czas. Natomiast po przyznaniu wnioskodawczyniom działek położonych na wschodnim krańcu nieruchomości pozostają one w sąsiedztwie wyłącznie uczestnika J. J.. Jednocześnie, skoro uczestnicy będący rodzeństwem, pozostają w poprawnych wzajemnych stosunkach należy przewidywać, że ich stosunki sąsiedzkie będą również prawidłowe.

Po wtóre, łączna wartość spornych działek okazała się najwyższa w porównaniu do innych działek przyznanych pozostałym stronom i wyniosła 1 064 000,00 złotych, czego skutkiem jest konieczność dokonania spłaty na rzecz uczestnika postępowania M. J. (1) (po rezygnacji z dopłaty przez uczestnika J. J.) kwoty w wysokości 33 898,00 złotych. Spłata tej wysokości, z uwagi na przyznanie działek na współwłasność trzem wnioskodawczyniom w udziałach po 1/3, została więc podzielona i wyniosła od każdej z wnioskodawczyń po 11 299,33 złotych. Gdyby zatem te same działki zostały przyznane uczestniczce H. J. jej obowiązek spłaty wyniósłby całą kwotę 33 898,00 złotych. Sytuacja majątkowa, osobista, a także zdrowotna uczestniczki jest natomiast wyjątkowo trudna. Należy mieć przy tym również na uwadze, że uczestnik M. J. (1) nie zrezygnował ze spłaty na swoją rzecz od uczestniczki H. J., a oświadczenie H. J. o tym, że w przypadku przyznania jej działki o numerze (...) nie będzie domagała się spłat od pozostałych stron pozostaje bez znaczenia, gdyż to uczestniczka - jak wskazano powyżej - musiałaby dokonać spłaty na rzecz M. J. (1). Dlatego też Sąd przyznał uczestniczce H. J. projektowane działki o numerach (...) oraz działkę (...). Sąd miał również na uwadze, że plany uczestniczki odnośnie nieruchomości mogą być realizowane niezależnie od tego, które z działek zostałyby jej przyznane. Na wszystkich projektowanych działkach (216/22, (...), 216/20 i 216/19) możliwa jest bowiem uprawa gruntu, a także posadowienie budynku. Pozostałe okoliczności, na które powoływała się uczestniczka, w szczególności, na jej szczególną więź ze wschodnią częścią nieruchomości wynikającą z faktu, że kilkadziesiąt lat temu uprawiała tam warzywa i owoce, czy też jej znaczący udział w opiece nad członkami rodziny, wobec powyżej przedstawionych argumentów, nie mogły mieć rozstrzygającego znaczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd zniósł współwłasność nieruchomości, dla której w Sądzie Rejonowym Gdańsk-Północ w Gdańsku prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...) w ten sposób, że

- a. wnioskodawczyniom A. S., M. B. i B. P. przyznał do ich majątków osobistych udział w wysokości po 1/3 części prawa własności nieruchomości stanowiącej działkę o numerze (...) oraz projektowane działki o numerach (...), powstałe na skutek podziału działki o numerze (...);
- b. uczestnikowi J. J. przyznał do jego majątku osobistego prawo własności nieruchomości stanowiącą projektowane działki o numerach (...), powstałe na skutek podziału działki o numerze (...);
- c. uczestnikowi M. J. (1) przyznał do jego majątku osobistego prawo własności nieruchomości stanowiącą działkę o numerze (...) i projektowane działki o numerach (...), powstałe na skutek podziału działki o numerze (...);
- d. uczestniczce H. J. przyznał do jej majątku osobistego prawo własności nieruchomości stanowiącą działkę o numerze (...) oraz projektowane działki o numerach (...), powstałe na skutek podziału działki o numerze (...);
- e. uczestnikowi J. J. i uczestnikowi M. J. (1) przyznał do ich majątków osobistych prawo własności nieruchomości stanowiącej działkę o numerze (...) w udziałach wynoszących odpowiednio po 60/100 części i 40/100 części;
- f. przyznał stronom prawo własności nieruchomości stanowiącej projektowaną działkę o numerze (...), powstałą na skutek podziału działki o numerze (...), w ten sposób, że: wnioskodawczyniom A. S., M. B. i B. P. przyznał do ich majątków osobistych udziały po 1/12 części prawa oraz uczestnikom: J. J., M. J. (1) i H. J. do ich majątków osobistych udziały po 1/4 części prawa.

Stosownie do art. 212 k.c. jeżeli zniesienie współwłasności następuje na mocy orzeczenia sądu, wartość poszczególnych udziałów może być wyrównana przez dopłaty pieniężne. Przy podziale gruntu sąd może obciążyć poszczególne części potrzebnymi służebnościami gruntowymi. Rzecz, która nie daje się podzielić, może być przyznana stosownie do okoliczności jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych albo sprzedana stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Jeżeli ustalone zostały dopłaty lub spłaty, sąd oznaczy termin i sposób ich uiszczenia, wysokość i termin uiszczenia odsetek, a w razie potrzeby także sposób ich zabezpieczenia. W razie rozłożenia dopłat i spłat na raty terminy ich uiszczenia nie mogą łącznie przekraczać lat dziesięciu. W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie sąd na wniosek dłużnika może odroczyć termin zapłaty rat już wymagalnych.

Skoro wierzytelności przysługujące spadkodawcy w stosunku do (...) S.A. oraz projektowana działka o numerze (...) zostały przyznane stronom w częściach odpowiadających ich udziałom w spadku ich wartość pozostawała bez znaczenia dla obliczenia schedy spadkowej każdego ze spadkodawców. Wartości poszczególnych działek, które stanowiły podstawę obliczenia wysokości spłat i dopłat kształtowały się następująco:

- działka o numerze (...) – 153 000,00 złotych,
- działka o numerze (...) – 148 000,00 złotych,
- działka o numerze (...) – 118 000,00 złotych,
- działka o numerze (...) – 176 000,00 złotych,
- działka o numerze (...) – 600 000,00 złotych,
- działki o numerach (...) - 745 000,00 złotych,
- działki o numerach (...) – 920 000,00 złotych,

- działki o numerach (...) - 930 000,00 złotych,

- działki o numerach (...) – 911 000,00 złotych.

Wartość wszystkich działek podlegających podziałowi pomiędzy stronami to kwota 4 701 000,00 złotych. Po odjęciu od tej kwoty wartości działki (...) przyznanej stronom w udziałach odpowiadających ich udziałom w spadku (600 000,00 złotych) pozostaje kwota 4 101 000,00 złotych. Udział w wysokości 1/4 części stanowiący podstawę ustalenia wysokości spłat i dopłat w niniejszym postępowaniu to kwota 1 025 250,00 złotych.

W wyniku przyznania działek - jak powyżej - doszło do sytuacji, w której wnioskodawczyni i uczestniczka H. J. uzyskały nieruchomości o wartości przekraczającej ich udziały w spadku, natomiast wartość nieruchomości uczestników M. J. (1) i J. J. nie przekroczyła kwoty 1 025 250,00 złotych. W przypadku uczestnika M. J. (1) kwota brakująca do kwoty 1 025 250,00 złotych to kwota 45 050,00 złotych, a uczestnika J. J. to kwota 6 450,00 złotych. Łącznie zatem do dopłaty pozostała kwota 51 500,00 złotych, przy czym uczestnik J. J. zrzekł się dopłat na jego rzecz. Uczestniczka H. J. otrzymała ponad kwotę 1 025 250,00 złotych kwotę 12 750,00 złotych, a wnioskodawczyni łącznie kwotę 38 750,00 złotych. Skoro wnioskodawczyni i uczestniczka otrzymały nieruchomości warte więcej niż wskazana powyżej kwota to powinny one dokonać spłaty na rzecz uczestnika M. J. (1). W związku z tym, że J. J. zrezygnował z dopłat, to globalne kwoty należnych spłat zostały pomniejszone. Udział uczestnika w kwocie spłaty 51 500,00 złotych to 12,52 %, a udział uczestnika M. J. (1) to 87,48 %. Uczestniczka H. J. powinna zatem spłacić kwotę, która przekracza ponad udział w proporcjach jak podane powyżej, czyli spłata dla uczestnika M. J. (1) to kwota 11 152,00 złotych (12 750,00 złotych x 87,48 %). W odniesieniu do wnioskodawczyń to powinny one zapłacić łącznie to, co dostały ponad udział i powinny to zrobić we wskazanych proporcjach, więc łączna kwota do spłaty na rzecz uczestnika M. J. (1) to 33 898,00 złotych (38 750,00 złotych x 87,48 %).

Sąd uznał, że okres 6 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia jest okresem wystraszającym na dokonanie spłaty uczestnika M. J. (1) przez wnioskodawczyni. Wnioskodawczyni nie posiadają oszczędności, które pozwoliłyby im na dokonanie spłaty uczestnika niezwłocznie po zakończeniu postępowania. Okres 6 miesięcy będzie w opinii Sądu wystarczający do rozważenia przez wnioskodawczyni jaki sposób uzyskania środków na spłatę będzie dla nich najlepszy, oraz do dokonania niezbędnych czynności prowadzących do ewentualnej sprzedaży którejś z posiadanych działek, czy też zaciągnięcia kredytu lub pożyczki na spłatę. Nie może bowiem ująć uwadze, że kwota spłaty nie jest stosunkowo duża zwłaszcza w porównaniu z wartością nieruchomości, których właścicielkami staną się wnioskodawczyni. Jednocześnie odroczenie spłaty na okres 6 miesięcy nie będzie skutkowało znacznym pogorszeniem sytuacji uczestnika, który mają zaspokojone potrzeby mieszkaniowe oraz stałe źródła utrzymania. Jednocześnie Sąd zrównał termin zapłaty przez uczestnika M. J. (1) na rzecz wnioskodawczyni A. S. kwoty 1156,85 złotych z terminem obowiązku zapłaty kwoty 11299,34 złotych przez tą wnioskodawczynię na rzecz M. J. (1) mając na uwadze okoliczność, że strony będą mogły potrącić wzajemne wierzytelności.

W odniesieniu do uczestniczki H. J. Sąd uznał, że zasadnym jest wyznaczenie dłuższego terminu spłaty w stosunku do uczestnika M. J. (1) i obowiązku zapłaty na rzecz wnioskodawczyni A. S. i określił go na okres 1 roku. Sąd określając taki termin miał przede wszystkim na uwadze trudną sytuację materialną i osobistą uczestniczki, ale także jej stan zdrowia, który zdaniem Sądu może powodować, że uczestniczka może mieć większe problemy z podejmowaniem decyzji i działań mających na celu pozyskanie środków i wykonanie nałożonych na nią obowiązków (punkt VI i VIII postanowienia).

Sąd umorzył postępowanie w zakresie cofniętego wniosku wnioskodawczyń o ustalenie składników spadku oraz o zasądzenie od uczestnika J. J. kwoty tytułem spłaconych długów spadkowych (punkt X postanowienia).

W postępowaniu o dział spadku sąd rozstrzyga także o istnieniu zapisów, których przedmiotem są rzeczy lub prawa należące do spadku, jak również o wzajemnych roszczeniach pomiędzy współspadkobiercami z tytułu posiadania poszczególnych przedmiotów spadkowych, pobranych pożytków i innych przychodów, poczynionych na spadek nakładów i spłaconych długów spadkowych (art. 686 k.p.c.).

Spadkodawca nie sporządził testamentu i nie obciążył żadną ze stron zapisem.

Inaczej niż w przypadku ustalania składu i wartości spadku, roszczenia, o których mowa w art. 686 k.p.c. rozpoznawane są przez sąd tylko na wniosek (por. aktualne również w sprawach o dział spadku: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16.10.1997 r., II CKN 395/97, LEX nr 50532 dotyczące spraw o podział majątku wspólnego, postanowienie SN z 27.01.1970 r., III CRN 527/69, OSNCP 1970/9/164 dotyczące spraw o zniesienie współwłasności). Przedmiotem rozstrzygnięcia w sprawie o dział spadku mogą być zatem w/w żądania, ale tylko wówczas, gdy zostaną zgłoszone przez stronę. Stosownie do art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie. Ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.).

Roszczenia, o których mowa w art. 686 k.p.c. dotyczą spadku, czyli masy majątkowej obejmującej prawa i obowiązki majątkowe osoby zmarłej. O spadku można mówić dopiero od chwili jego otwarcia, czyli od dnia śmierci spadkodawcy. Z tą chwilą prawa i obowiązki majątkowe spadkodawcy stają się spadkiem. Art. 686 k.p.c. in fine (od słów „jak również”) stanowi normę procesową służącą realizacji norm prawa materialnego przewidujących konkretne uprawnienia i obowiązki spadkobierców względem siebie i innych osób, w związku z faktem przysługiwania im wspólnie praw do spadku, w tym zwłaszcza wyrażonej w art. 1035 k.c. w zw. z art. 207 k.c. Art. 686 k.p.c. realizuje ideę kompleksowego i definitywnego (art. 618 § 3 k.p.c.) rozstrzygnięcia ogółu sporów pomiędzy spadkobiercami wynikających ze wspólności majątku spadkowego.

Zgodnie z art. 1034 § 1 k.c. do chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe. Jeżeli jeden ze spadkobierców spełnił świadczenie, może on żądać zwrotu od pozostałych spadkobierców w częściach, które odpowiadają wielkości ich udziałów.

W okolicznościach niniejszej sprawy należy zauważyć, że roszczenie wnioskodawczynie A. S. o zwrot od uczestników M. J. (1) i H. J. spłaconego długu spadkowego Z. J. w sposób nie budzący wątpliwości zostało wykazane przez wnioskodawczynię. Spłaciła ona długi spadkowe w łącznej kwocie 4627,40 złotych. Na powyższą kwotę złożyły się należności wynikające z prawomocnych orzeczeń sądowych oraz koszty egzekucji tych należności. Argumenty podnoszone przez uczestników, że rozliczenie zapłaconych przez wnioskodawczynię długów spadkowych powinno odbyć się poza tym postępowaniem w świetle art. 686 k.p.c. należy uznać za bezpodstawne. W ocenie Sądu uczestnicy nie wykazali również, że wnioskodawczynie pokryła długi spadkowe w kwocie wyższej niż należna. Wszystkie wpłaty dokonane przez wnioskodawczynię na spłatę długów miały bowiem pokrycie w dokumentach, natomiast okoliczności jakie powoływali się uczestnicy pozostały niczym nieudowodnionymi hipotezami. Z samego bowiem faktu nawiązania rozmów z wierzycielem nie można wyciągnąć wniosku, że kwota zadłużenia została zmniejszona czy też umorzona.

W konsekwencji Sąd zasądził od uczestnika M. J. (1) i uczestniczki H. J. kwoty po 1125,85 złotych tytułem spłaconych długów spadkowych (punkt VIII i IX postanowienia).

Podstawę materialnoprawną roszczenia uczestnika M. J. (1) o rozliczenie nakładów stanowi art. 1035 k.c. w zw. z art. 207 k.c. Zgodnie z art. 1035 k.c. jeżeli spadek przypada kilku spadkobiercom, do wspólności majątku spadkowego oraz do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych. Zgodnie z art. 207 k.c. pożytki i inne przychody z rzeczy wspólnej przypadają współwłaścicielom w stosunku do wielkości udziałów; w takim samym stosunku współwłaściciele ponoszą wydatki i ciężary związane z rzeczą wspólną.

Przepis ten jest jednak przepisem dyspozytywnym. W przypadku umownego podziału rzeczy do korzystania, wydatki i ciężary związane z rzeczą ponosi współwłaściciel korzystający z niej z wyłączeniem pozostałych współwłaścicieli (por. uchwała SN z dnia 8 stycznia 1980 r., III CZP 80/79, OSNC 1980/9/157).

Spośród spadkobierców Z. J. uczestnik M. J. (1) zamieszkuje na nieruchomości spadkowej od dnia otwarcia spadku (a nawet wcześniej) a jego prawo do zamieszkania na niej nie jest kwestionowane przez strony, w tym sensie, że nie domagali się oni dopuszczenia do posiadania nieruchomości.

W opinii Sądu powyższe okoliczności przemawiają za uznaniem, że pomiędzy stronami doszło do zawarcia per facta concludentia umowy o podział do korzystania, mocą której uczestnik M. J. (1) otrzymał do wyłącznego korzystania część nieruchomości wchodzącą w skład spadku. Uzyskał tym samym prawo do korzystania z tego prawa z wyłączeniem pozostałych stron, w konsekwencji czego wyłącznie jego obciążały wydatki związane z nieruchomością.

Niezależnie od powyższego, należy zauważyć, że dokonane przed dniem otwarcia spadku nakłady uczestnika wpływają na wartość nieruchomości, albowiem jego wycena została dokonana wg stanu nieruchomości na dzień 1 marca 2008 roku. Mając to na uwadze Sąd polecił biegłej, aby sporządzona przez nią wycena nieruchomości dokonana została z pominięciem nakładów dokonanych przez uczestnika M. J. (1) i taką wartość przyjął za podstawę dokonania działu. Powyższa decyzja wynikała z faktu, że Sąd przyznał prawo do części nieruchomości zajmowanej przez uczestnika właśnie do jego majątku. Tym samym żądanie uczestnika faktycznie zostało uwzględnione, w tym sensie, że prawo do nakładów zostało przyznane do jego majątku wraz z prawem własności nieruchomości, na której nakłady zostały dokonane. Brak jest tym samym jakichkolwiek racjonalnych argumentów za nakazywaniem pozostałym stronom zapłaty kwot odpowiadających wartości nakładów dokonanych przez uczestnika M. J. (1).

Z powyższych względów roszczenie uczestnika podlegało oddaleniu na podstawie art. 207 k.c. a contrario (punkt V postanowienia).

Zgodnie z art. 520 § 1 k.p.c. każdy uczestnik postępowania nieprocesowego ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Stąd wniosek wnioskodawczyń o zasądzenie od uczestników kosztów zastępstwa procesowego został oddalony, a kosztami sądowymi należało obciążyć strony w częściach odpowiadających ich udziałom w spadku (punkt XIV postanowienia). Sąd miał na uwadze, że w interesie wszystkich stron leżało dokonanie działu spadku. Jednocześnie należy zauważyć, że pomimo przeprowadzonych wielu opinii biegłych strony ostatecznie zgodnie wybrały dopiero 7 projekt podziału nieruchomości, na podstawie którego dokonano podziału fizycznego nieruchomości. Nie można zatem stwierdzić, że powstanie kosztów związanych ze sporządzeniem opinii przez biegłego geodetę było wynikiem działania wyłącznie jednego z uczestników (punkt XV postanowienia).

Obciążając strony obowiązkiem uiszczenia kosztów sądowych Sąd miał również na uwadze, że w wyniku podziału strony otrzymały bardzo wartościowe nieruchomości. Brak było zatem podstaw do odstąpienia od obciążenia obowiązkiem zapłaty kosztów sądowych którąkolwiek ze stron, pomimo tego że aktualnie sytuacja materialna stron nie gwarantuje natychmiastowego pokrycia kosztów sądowych.

Z uwagi na fakt, że uczestnicy H. J. i J. J. korzystali z pomocy pełnomocników z urzędu, Sąd przyznał od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku na rzecz adw. K. P. i r.pr. P. U. wynagrodzenie tytułem nieopłaconej pomocy z urzędu udzielonej uczestniczce w kwocie 8856,00 zł. W kwocie tej zawiera się 23 % podatku od towarów i usług. Sąd ustalił wysokość wynagrodzenia pełnomocników w oparciu o § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349) i § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tj.: Dz.U. z 2013 r. Nr 461).

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

a. (...) H. J. (...)

b. (...) K. P. (...) H. J. (...)

2. (...)